

Opvallende strandvondsten op de stranden van de Westkust – 15 september tot 30 november 2017

Ingrid Jonckheere

In dit artikel maak ik een opsomming van enkele opmerkelijke strandvondsten in de periode van 15 september tot eind november 2017 op de stranden van de Westkust. Naast mijn eigen vondsten verwerk ik in dit artikel ook de waarnemingen van Luc David, Rudy Balcaen, Hilde Busschaert, Lode Janssens, Marc Jacobs, René Billiau en Diederik D'Hert.

Opvallend aangespoeld

Wieren

In de vloedlijn lag, zoals wel vaker in deze periode van het jaar, heel veel Riemwier *Himantalia elongata*, op sommige groeide Rond buiswier *Polysiphonia lanosa*. Een bespreking van de begroeiing op de riemwiervoetjes vind je verder in dit nummer. Tussen de pakketten van Riemwier zat ook heel wat Veterwier *Chorda filum* verstrengeld. Ik noteerde ook Kleine zee-eik *Fucus spiralis*, Blaaswier *Fucus vesiculosus*, Knotswier *Ascophyllum nodosum* en Japans bessenwier *Sargassum muticum*. Op 10 oktober noteerde ik in mijn waarnemingsboekje een toefje Fijn koraalwier *Jania rubens*.

Schelpdieren

Er werden regelmatig vondsten van levende, doubletten of kleppen Wijde mantels *Aequipecten opercularis* gemeld. Verder ook enkele levende Otterschelp *Lutraria lutraria*, doubletten Afgeknotte Gaper *Mya truncata*, heel veel grote maar lege Messchede *Solen marginatus*; levende en doubletten Amerikaanse boormossel *Petricolaria pholadiformis*, kleppen van de Ruwe boormossel *Zirfaea crispata*, 1000 den Amerikaanse zwaardschede *Ensis directus*, enkele doubletten Halfgeknotte strandschelpen *Spisula subtruncata* en Stevige strandschelpen *Spisula solida*, veel levende en doubletten Zaagjes *Donax vittatus*, enkele levende kokkels *Cerastoderma edule*, enkele Mossels *Mytilus edulis*, enkele Aziatische oesters *Crassostrea gigas*, enkele Muiltjeskettingen *Crepidula fornicata*, veel lege Gevlochten fuikhorens *Nassarius reticulatus*, veel levende en doubletten Nonnetjes *Macoma balthica*, en ten slotte algemeen leeg en levend Witte dunschaal *Abra alba*.

Enkele bijzondere vondsten van het strand te Koksijde zijn: op 15 september vond ik 1 grote levende Wenteltrap *Epitonium clathratulum* en op 14 november twee grote levende Wulken *Buccinum undatum*.

De Filipijnse tapijtschelp *Ruditapes philippinarum* is duidelijk aan een opmars bezig. René Billiau vond op het strand van De Panne begin november tien exemplaren, Lode

Janssens vond er één. Eerder op 10 oktober vond ik drie lege doubletten op het strand van Koksijde. Lode merkt op dat er toch veel variatie is qua vorm en afmetingen (zie foto 1) en vraagt zich af of misschien geen hybridevormen met bv. Geruite tapijtschelp *Ruditapes decussatus* voorkomen? Dit is niet onmogelijk want beide soorten komen voor in Europa hoewel de wilde populaties van *R. decussatus* ondertussen sterk onder druk staan.

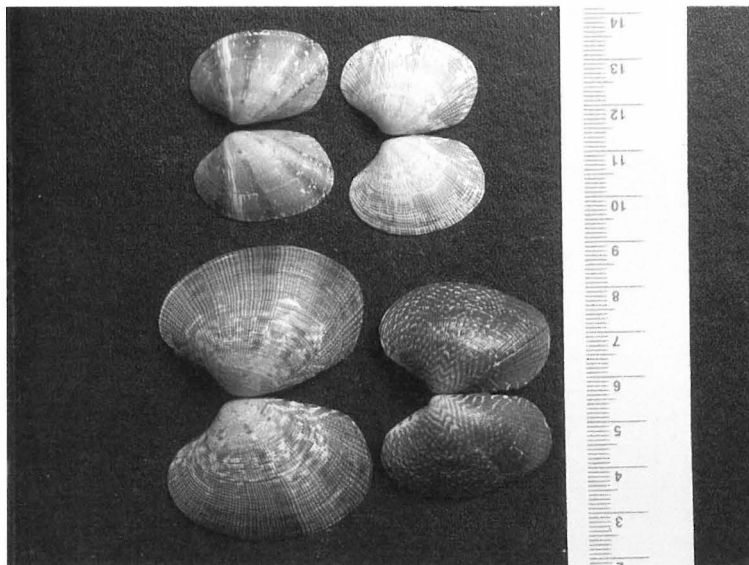


Foto 1: Filipijnse tapijtschelp - *Ruditapes philippinarum*
(foto: Lode Janssens)

Tussen de vele aangespoelde schilden van de Zeekat *Sepia officinalis* vond ik op 10 oktober één gaaf schild van Sierlijk zeekat *Sepia elegans* nabij het strandhoofd van Ster der Zee.

Bloemdieren

Luc David vond op 15 september nabij de Schipgatduinen te Oostduinkerke een Dodemansduim *Alcyonium digitatum*.

Op 13-14 en 15 november lag het strand van Koksijde vol met Slibanemonen *Sagartia troglodytes*.

Stekelhuidigen

In tegenstelling tot de voorbije jaren spoelden na de stormwinden in het najaar de gewone Zeester *Asteria rubens* niet massaal aan op de Westkuststranden. De Gewone slangster *Ophiura ophiura* was deze keer in de meerderheid. Zeeappels *Psammechinus miliaris*

waren wel weer algemeen aanwezig, de grootste aantallen noteerde ik op 13-15 november. Op grote aantallen aangespoelde Zeeklit *Echinocardium cordatum* was het wachten tot 13 november.

Kwallen

Een constante op het strand in het najaar was de Zeepaddenstoel *Rhizostoma pulmo* dit na twee jaar van weinig meldingen (Jonckheere et al., 2016). Stroming en wind zorgden ervoor dat deze schijfkwallen massaal op het strand belanden. Het hoogtepunt lag te Koksijde op 14 november. Ik wandelde die dag zigzaggend over het strand, van het ene lichtblauw gekleurde hoopje naar het ander en telde 420 exemplaren. Ik begon mijn wandeling ten hoogte van het begin van de Zeedijk en eindigde aan het strandhoofd van Ster der Zee. Er lagen heel wat grote exemplaren tussen en dit niet alleen die dag ook de weken voordien werden exemplaren gezien van meer dan 40 cm groot.

Krabben

Op 10 oktober vond ik te Koksijde een tiental schilden van de Gewimperde zwemkrab *Liocarcinus arcuatus* een tijdje later, op 14 november, mailt Lode Janssens me dat er ook op het Westhoekstrand heel wat Gewimperde zwemkrabben lagen. Verder noteer ik op 10 oktober heel veel Gewone zwemkrab *Liocarcinus arcuatus*, enkele Noordzeekrab *Cancer pagurus*, enkele Gewone strandkrab *Carcinus maenas*. Op 14 november nam ik stuk hout mee naar huis met daarin de resten van een Paalworm, in de gangen van deze worm zaten enkele kleine Porseleinkrabjes *Pisidia longicornis*. (zie verder voor Columbuskrab).

Mosdiertjes

Luc David vond op 15 september nabij de Schipgatduinen te Oostduinkerke een kolonie Bruine zeevinger *Alcyonidium diaphanum*. Op 10 oktober vond ik op het strand van Koksijde een kolonie Harige vliescelpoliep *Electra pilosa* en noteerde ik Fijne vliescelpoliep *Membranipora membranacea* op Blaaswier *Fucus vesiculosus*.

Drijvende voorwerpen

In oktober zorgden enkele noordwesterstormen voor heel wat drijvende voorwerpen op het strand.

Op 3 oktober spoelde een boei aan op het strand van Sint-Idesbald. Op en rond deze boei krioelde het van de vlokreeftjes. Ik verzamelde er een potje, Francis Kerckhof hielp me om ze op naam te brengen. In mijn staal zaten *Jassa marmorata* en *Jassa herdmanni*, juveniele en adulte exemplaren waaronder prachtige mannetjes. De boei was begroeid met heel wat mossels *Mytilus edulis*, tussen de byssusdraden trof ik enkele levende Mosselslurpers *Odostomia scalaris*. Ik noteerde ook nog een toefje Gorgelpijpoliep *Tubularia larynx*.

Op 10 oktober ontdekte Diederik D'Hert op het strand van De Panne een boei met een groot aantal Eendenmossels *Lepas anatifera*. Aäron Fabrice was er als de kippen bij en

ontdekte tussen de sliert Eendenmossels van wel 2,5 tot 3 meter lang 35 Columbuskrabben *Planes minutus* (foto 2). Vermoedelijk komt de boei van de Golf van Biskaje, de Atlantische Oceaan of de Azoren of zelfs nog verder. Columbuskrabben spoelen maar zelden aan op onze kust. Ze bereiken de kust enkel op drijvende voorwerpen en vaak tussen Eendenmossels. Zo een grote hoeveelheid Columbuskrabben werd nooit gemeld van onze stranden. In de voorbije jaargangen van De Strandvlo verschenen volgende meldingen: Eneman (1983) meldt een koppeltje Columbuskrabben op een opgeviste scheepstros 29/12/1982 voor de kust van Oostende en De Blauwe (2001) vond op 15 september 2001 te Bredene 5 exemplaren op een stuk kunststof.

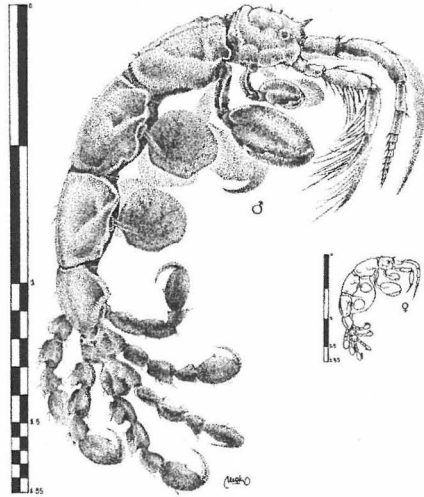


Foto 2: Columbuskrab *Planes minutus* (Foto: Aäron Fabrice)

Gedurende de hele maand oktober werden op alle Westkuststranden vondsten van drijvend materiaal met Eendenmossels gemeld. Marc Jacobs verzamelde tussen/op de Eendenmosselen aangespoeld in Koksijde enkele spookkreeftjes. Francis Kerckhof identificeerde ze als *Caprella andreae* (Figuur 1). Mogelijk dat deze soort ook tussen andere van de aangespoelde Eendenmossels zat maar niemand maakte er melding van.

Caprella andreae komt voor in het Noordoosten van de Atlantische oceaan, de Middellandse zee, Hawaii, Japanse Zee, Straat van Korea, Atlantische kust van de Verenigde Staten en Cuba (McCain 1968; Aoki & Kikuchi 1995; Foster et al. 2004; Sezgin et al. 2009), er is ook een melding van Nieuw Zeeland (Woods et al. 2014). *Caprella andreae* leeft in ondiep water (<60 meter diep) tussen Zeegrass en is te vinden op offshore boeien en in viskwekerijen. De soort is bekend vanop drijvende voorwerpen

en leeft op Zeeschildpadden. (McCain 1968; Aoki & Kikuchi 1995; Relini et al. 2000; Foster et al. 2004; Sezgin et al. 2009; Cabezas et al. 2013).



Figuur 1: *Caprella andreae* (figuur: Martin Mak - Ilustración Científica)

Vissen

Eikapsels van de Stekelrog *Raja clavata* werden zowat bij iedere strandwandeling gemeld. Meer bijzonder is de waarneming op 15 september van Luc David, hij zag bij opkomend tij een levende Stekelrog *Raja clavata* nabij de Schipgatduinen te Oostduinkerke.

Slot

Het najaar van 2017 was weer een boeiende periode voor de strandjutter. De aangespoelde drijvende voorwerpen uit het midden van de oceaan zorgden voor heel wat animo. Het is nu uitkijken wat de winter brengt.

Dankwoord

Dank aan Luc David, Rudy Balcaen, Hilde Busschaert, Lode Janssens, Marc Jacobs, René Billiau voor het doorsturen van jullie waarnemingen.

Literatuur

Aoki, M. & T Kikuchi, 1995. Notes on *Caprella andreae* Mayer, 1890 (Crustacea, Amphipoda) from the carapace of loggerhead sea turtles in the East China Sea and

- Kyusu, Japan. Proceedings of the Japanese Society of Systematics and Zoology 53: 54–61
- Cabezas, MP., C. Navarro-Barranco, M. Ros & JM. Guerra-García, 2013. Long-distance dispersal, low connectivity and molecular evidence of a new cryptic species in the obligate rafter *Caprella andreae* Mayer, 1890 (Crustacea: Amphipoda: Caprellidae). Helgoland Marine Research 67: 483–497, <http://dx.doi.org/10.1007/s10152-012-0337-9>
- De Blauwe, H., 2001. Columbuskrabbetjes *Planes minutus* (Linnaeus, 1758), derde vondst voor de Noordzee. De Strandvlo, 22 (1): 24-27.
- Eneman, E., F. Kerckhof & G. Rappé, 1983. Columbuskrabbetjes, *Planes minutus*, in onze kustwateren, tweede vondst voor de Noordzee. De Strandvlo, 3(2): 42-46.
- Foster, JM., BP. Thoma, & RW. Heard, 2004. Range extensions and review of caprellid amphipods (Crustacea: Amphipoda) from the shallow, coastal waters from the Suwannee River, Florida, to Port Arkansas, Texas, with an illustrated key. Gulf and Caribbean Research 16(2): 161–175
- Jonckheere, I. & A. Fabrice, 2016. Verslag van de meest opvallende waarnemingen tijdens de herfst 2015 op het strand van Koksijde. De Strandvlo, 36(1): 24-27
- McCain, JC., 1968. The Caprellidae (Crustacea: Amphipoda) of the Western North Atlantic. Bulletin of the United States National Museum 278: 1–147, <http://dx.doi.org/10.5479/si.03629236.278>
- Relini, G., M. Relini & M. Montanari, 2000. An offshore buoy as a small artificial island and a fish-aggregating device (FAD) in the Mediterranean. Hydrobiologia 440: 65–80, <http://dx.doi.org/10.1023/A:1004101215965> Ros
- Sezgin, M., AS. Ateş, T. Katağan, K. Bakir & S. Yaşın Özdilek, 2009. Notes on amphipods *Caprella andreae* Mayer, 1890 and *Podocerus chelonophilus* (Chevreux and Guerne, 1888) collected from the loggerhead sea turtle, *Caretta caretta*, off the Mediterranean and the Aegean coasts of Turkey. Turkish Journal of Zoology 33: 433–437
- Woods C, R. Williams & K. Heasman, 2014. First record of the caprellid amphipod *Caprella andreae* Mayer, 1890 (Crustacea, Amphipoda, Caprellidae) from New Zealand. Journal compilation © 2014 REABIC Open Access - <http://dx.doi.org/10.3391/bir.2014.3.2.07>
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Caprella_andreae_-_Martin_Mak.jpg